

Kampaň EU-OSHA - Zdravé pracoviská Kontrolujú nebezpečné chemické látky

Liptovský Ján, september 2018

Úvodné informácie

- **Kampaň koordinuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA)**
- **Prebieha v rokoch 2018 – 2019 vo viac než 30 krajinách**
- **Podporuje ju sieť partnerov:**
 - národné kontaktné miesta
 - oficiálni partneri kampane
 - európski sociálni partneri
 - mediálni partneri
 - sieť Enterprise Europe Network
 - inštitúcie EÚ
 - iné agentúry EÚ

Kľúčové dátumy

- **Začiatok kampane:**
z úrovne EÚ – 24. apríl 2018
- **Súťaž o cenu za dobrú prax v členských štátoch a na úrovni Európy:**
2018 a 2019
- **Podujatie pri príležitosti výmeny informácií o osvedčených postupoch v rámci kampane Zdravé pracoviská:**
2. štvrťrok 2019
- **Európske týždne bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci:**
október 2018 a 2019 (43 týždeň kalendárneho roka)
- **Samit v rámci kampane Zdravé pracoviská a slávnostné odovzdávanie cien za dobrú prax:**
november 2019

Zdôvodnenie témy kampane a jej hlavné ciele

Mnohí pracovníci sú na európskych pracoviskách vystavení nebezpečným látkam, pričom informovanosť o tomto probléme je často nedostatočná. (O téme rozhodla Riadiaca Rada EU-OSHA)

Ciele:

- zvyšovať informovanosť o rizikách v dôsledku nebezpečných látok na pracovisku
- podporovať kultúru prevencie s cieľom odstrániť riziká alebo ich účinne riadiť
- dosiahnuť lepšie porozumenie rizikám spojeným s karcinogénmi
- zamerať sa na pracovníkov s osobitnými potrebami a zraniteľných pracovníkov
- poskytovať informácie o príslušných právnych predpisoch

Problémy z používania nebezpečných chemických látok

▪ Nebezpečné látky môžu spôsobovať:

- akútne a dlhodobé zdravotné problémy – napríklad podráždenie kože, choroby dýchacích ciest a rakovinu
- bezpečnostné riziká ako riziko požiaru, výbuchu a zadusenía
- značné náklady pre podniky v súvislosti s ochrannými opatreniami a so zodpovednosťou

Fakty a čísla

- Podľa prieskumu podnikov (ESENER), ktorý vykonala agentúra EU-OSHA, sú chemické alebo biologické látky prítomné v 38 % podnikov¹
- Veľké podniky často používajú viac než 1 000 rôznych chemických produktov
- Jeden pracovník môže prichádzať do kontaktu so stovkami rôznych chemických látok
- 17 % pracovníkov v EÚ uvádza, že manipuluje s chemickými produktmi alebo látkami, alebo s nimi prichádza do kontaktu ich koža najmenej v 25 % ich pracovného času², a 11 % pracovníkov uvádza, že vdychuje dym, výpary (napríklad zo zvarovania alebo výfukové plyny), prášok alebo prach (napríklad drevný prach alebo minerálny prach)
- Medzi odvetvia s vysokou mierou používania nebezpečných látok patria poľnohospodárstvo (62 %), výroba (52 %) a stavebný priemysel (51 %)¹

1) Summary – Second European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks (Zhrnutie – Druhý Európsky prieskum podnikov o nových a vznikajúcich rizikách (ESENER-2), EU-OSHA, 2015, s. 5. K dispozícii na adrese:

<https://osha.europa.eu/sites/default/files/publications/documents/esener-ii-summary-en.PDF>

2) Sixth European Working Conditions Survey, Overview Report (Šiesty Európsky prieskum pracovných podmienok, súhrnná správa, Eurofound, 2016, s. 43. K dispozícii na adrese: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1634en.pdf

Ako kontrolovať nebezpečné látky?

- Kľúčom je **vytvorenie kultúry prevencie** a zvyšovanie informovanosti
- V EÚ sú už zavedené právne predpisy o nebezpečných látkach – zamestnávateľia musia byť informovaní o svojich právnych povinnostiach
- Na účinnú prevenciu je nevyhnutné **posúdenie rizík**
- Zavádzanie účinných preventívnych a ochranných opatrení
- Pracovníci musia byť vždy informovaní o
 - zisteniach vyplývajúcich z posúdenia rizík
 - nebezpečenstvách, ktorým sú vystavení, a o tom, aký to na nich môže mať vplyv
 - o tom, čo treba robiť, aby zaistili svoju bezpečnosť a bezpečnosť iných pracovníkov
 - o tom, čo treba robiť v prípade nehody alebo vtedy, keď sa niečo pokazí
- **Praktické nástroje a usmernenia môžu podnikom pomôcť riadiť riziká a zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia na pracoviskách**

Tri kroky, ako kontrolovať nebezpečné látky

Určenie nebezpečenstiev:

- Vytvorenie zoznamu látok/chemických produktov, ktoré sa používajú a vytvárajú na pracovisku
- Zhromaždenie informácií o ujme, ktorú môžu spôsobiť, a o tom, ako k nej môže dôjsť, napríklad vo forme štítkov a kariet bezpečnostných údajov
- Posúdenie, či sa používajú karcinogény alebo mutagény, pre ktoré platia prísnejšie pravidlá

Posúdenie expozície:

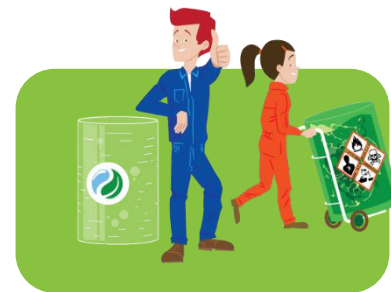
- Identifikácia pracovníkov, ktorí môžu byť látkam vystavení, vrátane pracovníkov vykonávajúcich čistenie/upratovanie a údržbu
- Posúdenie expozície pracovníkov z hľadiska druhu, intenzity, dĺžky, frekvencie expozície, a to aj so zohľadnením kombinácií expozícií
- Posúdenie účinkov v spojení s ďalšími rizikami, napríklad s rizikami požiaru, vstrebávania cez kožu alebo práce vo vlhku

Stanovenie opatrení:

- Zoznam nebezpečenstiev možno následne použiť na vypracovanie akčného plánu a určenie osôb, ktoré ho majú v prípade potreby vykonávať
- Kontrola vykonávania a efektivity opatrení

Zásada STOP

- Zamestnávateľia musia stanoviť účinné preventívne a ochranné opatrenia
- Nebezpečné látky a postupy by sa mali z pracovísk prednostne odstrániť (napr. navrhnutím nových pracovných postupov)
- Ak nie je možné ich odstrániť, je potrebné riadiť riziká na základe hierarchie preventívnych opatrení – zásada STOP
 - S**kúsiť náhradné riešenie (bezpečné alebo menej škodlivé alternatívy)
 - T**echnologické opatrenia (napr. uzavretý systém, lokálne odvetrávanie výfukových plynov)
 - O**rganizačné opatrenia (napr. obmedzenie počtu pracovníkov, ktorí sú I átkam vystavení, alebo skrátenie času vystavenia)
 - P**rostriedky osobnej ochrany (používanie osobných ochranných prostriedkov)

Právne predpisy

- Zamestnávateľ je právne zodpovedný za zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku – v našej legislatíve Zákon č. 124/2006 Z. z. o BOZP

Nariadenie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vrátane

- smernice 89/391/EHS (rámcová smernica o BOZP)
- smernice 98/24/ES (smernica o chemických faktoroch)
- smernice 2004/37/ES (smernica o karcinogénoch a mutagénoch)

Úplný prehľad príslušných právnych predpisov o BOZP:

<https://osha.europa.eu/sk/safety-and-health-legislation>

Niekoľko užitočných informácií z právnych predpisov o chemikáliách:

- nariadenie (ES) č. 1907/2006 (nariadenie REACH)
- nariadenie (ES) č. 1272/2008 (nariadenie CLP)

Konkrétne skupiny vystavené riziku

- **Určité skupiny pracovníkov môžu byť obzvlášť vystavené riziku spojenému s nebezpečnými látkami, a to:**
 - ženy
 - mladí pracovníci
 - migrujúci pracovníci
 - dočasní pracovníci
 - zamestnanci bez odbornej prípravy alebo skúseností
 - pracovníci vykonávajúci čistenie/upratovanie a dodávatelia
- **Dôvodom môže byť mimoriadna citlivosť, neskúsenosť alebo nedostatočná odborná príprava či informovanosť**
- **Riziká vzťahujúce sa na týchto pracovníkov by sa mali zohľadniť v posúdení rizík**

Možnosť zapojiť sa

Zapojiť sa môžu organizácie všetkých veľkostí a z rôznych odvetví, ako aj jednotlivci, a to:

- šírením a publikovaním materiálov kampane
- účasťou na podujatiach a aktivitách alebo ich organizovaním
- používaním a propagovaním nástrojov na riadenie nebezpečných látok
- tým, že sa stanú partnerom kampane
- sledovaním informácií prostredníctvom sociálnych médií

Cena za dobrú prax v rámci kampane Zdravé pracoviská

- **Uznanie inovačných postupov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku**
- **Odmeňovanie organizácií za úspešné a udržateľné iniciatívy zamerané na kontrolu nebezpečných látok na pracovisku**
- **Súťaž je otvorená pre organizácie v:**
 - členských štátoch EÚ
 - kandidátskych krajinách
 - potenciálnych kandidátskych krajinách
 - krajinách Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO)
- **Víťazi súťaže sú vyhlásení na slávnostnom odovzdávaní cien**

Zdroje kampane

- Sprievodca kampaňou
 - Praktický elektronický nástroj
 - Správy
 - Série informačných dokumentov venovaných prioritným témam
 - Databáza zdrojov a nástrojov
 - Databáza prípadových štúdií a audio-vizuálnych materiálov
 - OSHwiki: aktualizovaná časť a nové články
- **Filmy o Napovi**
 - **Propagačné materiály**
 - Informačný leták ku kampani
 - Leták o oceneniach za dobrú prax
 - Plagát
 - Videá
 - Online pútač
 - E-mailový podpis
 - **Odkazy na užitočné webové stránky**

Ďalšie informácie

- Viac informácií sa nachádza na webovej stránke kampane:
www.healthy-workplaces.eu/sk
- Prihláste sa na odber nášho informačného bulletinu kampane:
<https://healthy-workplaces.eu/sk/healthy-workplaces-newsletter>
- Sledujte informácie o činnostiach a podujatiach prostredníctvom sociálnych médií:

- Získajte informácie o podujatiach vo vašej krajine od vášho kontaktného miesta:
www.healthy-workplaces.eu/fops

Ďakujem za pozornosť

Ing. Laurencia Jančurová, Národné kontaktné miesto EU-OSHA
laurencia.jancurova@ip.gov.sk